

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ

ΤΟ ΠΑΡΙΣΣΙΟΝ ΑΝΤΡΩΝ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ

Ένα Ίστορικό Θέατρο. Αι Κόραι του Βορρά. Τί γράφει ο χρονογράφος τής εποχής. Οί ποιηταί τής εποχής. Οί «τσουμπλες». Ο Ζάν Μορεάς εις τό «'Αντρον τών Νυμφών». Ένα ποιήμα του. Ο Ξετρελλαμδς τών γέρον. Ο δικηγόρος Στεφανίδης. Οί θερμαινόμενοι τών 'Αθηναίων. Αποσπάσματα χωροφυλακής πού συνοδεύουν τας ήθοποιούς στά σπίτια των. Η άπαγωγή τής Γαλλίδος χορευτρίκι. Διπλωματικόν επεισόδιον κλπ.

Τόν Μάρτιο του 1871, ένα άσυνήθιστο για την εποχή εκείνη γεγονός, συνετάραξε την χρυσή νεολαία τής 'Αθήνας. Κοντά στον Ίλισσό, έκει περίπου πού βρισκείται σήμερα τό 'Εθνικό Γυμναστήριον, άνοιξε ένα μικρό θεατράκι, κάτω σαν βαριετέ και σαν καφέ—σαντάν συγχρόνως, τό όποιον όνομάσθησαν «'Αντρον τών Νυμφών». Τό μικρό αυτό θεατράκι πού έβγαινε περίφημο πολύ γλήγορα έχει όλόκληρη ιστορία πού άξιζει τον κόπο νά την διηγηθούμε.

Ο πρώτος θίασος πού έπαιξε στό θέατρο αυτό άπετελείτο από ξένες τραγουδίστριες και χορευτρίες, γερμανίδες και βοημιδες ως επί τό πλείστον, ή όποίες λόγω τής καταγωγής των όνομάσθησαν «Κόραι του Βορρά».

«Τήν κατοικίαν τών άρχαίων νυμφών, γράφει ένας χρονογράφος τής εποχής εκείνης, παρά τό 'Αντρον έκει και τόν καίθηρον Ίλισσό, κατέλαβον νύαι, ξανθαί την κόμην και ψυχραί την καρδίαν, άπόγοι Φειδερίκου του Μεγάλου και 'Εράσμου (φαίνεται ότι ό θίασος θά περιελάμβανε και καμιά 'Ολλανδέζα, πατριώτισσα του περιφήμου φιλόλογου 'Εράσμου), κατακόισται και' έκάστην διά τής άρμονικής και μελωδικής φωνής των, τά εύαίσθητα τών άλοφών του Λουκιανού ότα καταμαγεύουσαι τας εύαίσθητους αυτών καρδιάς». Διασκεδάσεις και θέατρα δέν ύπληξαν πολλά την εποχή εκείνη στην 'Αθήνα και έτσι τό «'Αντρον τών Νυμφών» δέν άργησε νά γίνη τό κέντρο του συρμού. Η παραστάσεις άρχισαν στας 9 1/2 τό βράδυ αλλά τό θέατρο έγέμιζε από πολύ νωρίτερα. Φαίνεται ότι έκαμνε άγριες πιένες άν πιστεύουμε τις άφηγήσεις των συγχρόνων.

Ο θεατρώνης, ξυπνος άνθρωπος, για νά κάνει τις χορευτρίες και τις τραγουδίστριες του, πύο συμπληρωτικές και κυρίως περισσότερο του συρμού, έβαψε κόκκινη αντανάχη, και έτσι ή καλοθρεμμένες γερμανίδάρες του, στις όχρες άναγυγίες του κόκκινου φωτός, εφαινονταν χλωμές και φασματώδεις, σαν τις ήρωίδες των περισσότερων ποιητών τής εποχής εκείνης, ό όποιοι είχαν κατορθώσει νά επιβάλλουν σε όλο τον κόσμο, ως ιδανικό τύπο γυναίκας, τον τύπο πού καλλίτερα από κάθε άλλον ζωγράφισε στους περιφήμους αυτούς στίχους του ό 'Αχιλλεύς Παράσχος :

*Την θέλω άσθενή έχω την φίλην μου, ταξίαν (!)
Όχραν την θέλω και λευκήν ως νεοκικήν ουδόνην,
Με είκοσι φινόπωρα, με άνοιξεν καμμίαν,
Μ' όλιγον σώμα, άνεμον σχεδόν, όλιγην κόνην,
Την θέλω επιθάνατον μ' άθανασίας μύθου,
Κόρην και φάσμα, σάρβανον άντι εσθήτος σβουο.*

Έννοείται ότι και όταν ακόμη δέν καθόρθωναν ή περιφημίες «Κόρες του Βορρά» νά φθάσουν τό υπερρωμαντικό αυτό γυναικείο πρότυπο, είχαν ως τόσο άρκετά θέληγτρα για νά ξετρελλάνουν τους 'Αθηναίους όλων των ηλικιών, και ν' άνοιξουν πληγές αγιάτρευτες στις εύαίσθητες καρδιές των.

Φαίνεται δε ότι όλοι όσοι εσύχναζαν στό σατανικό αυτό 'Αντρον τών Νυμφών, ήσαν θύματα των διαφόρων θυγατέρων του Βορρά, λές και ή γόησες αυτές τους έκαμναν μάγια.

Νέοι, μεσόκοποι, γέροι, όλοι οι 'Αθηναίοι τύποι του 1870 ήσαν θαύματες του 'Αντρον τών Νυμφών. Οί νέοι φυσικά έπλεόναζαν και άνάμεσα σ' αυτούς οι ποιηταί και οι λόγιοι στους όποιους ένέπνευσαν

διάφορα ποιήματα και πεζογραφήματα «τσουμπλες». Τόν πειρασμό των δέν μπόρεσε ν' άποφύγη ούτε ό Ζάν Μορεάς. Ο ένδοξος μετέπειτα ποιητής των «Στροφών» νεώτατος τότε, κομψότατος και κοσμικώτατος, γνωστός για τά ποιήματα και τά κριτικά του άρθρα, όσο και για την χορευτική του δεινότητα και τις μονομαχίες του. Εσύχναζε και αυτός, γεμμένος άμεμπτα πάντα και μονοκλοφορών, στό «'Αντρον τών Νυμφών». Θερμών θαυμαστής των «τσουμπλών» φαίνεται ότι τά κατακτητικά του δίχτυα τά είχε ρίξει σε κάποια Μάρθα ή Λεονώρα, για την όποιαν όπως ήταν φυσικό, δέν άργησε, βρισκοντας στην ποίση την προχειρότερη διεξοδο του ένθουσιασμού του, νά γράψη και ένα ποιήμα, την «Κόρη του Βορρά». (Τό ποιήμα αυτό τό περιέλαβε άργότερα στις «Τρυφόνες και Έβλίνες» την μοναδική συλλογή 'Ελληνικών του ποιημάτων).

*Ένας έρωτων και δακρύων
Χωρίς σόδεν νά με κινή,
Γελών άντρον τον βίον.*

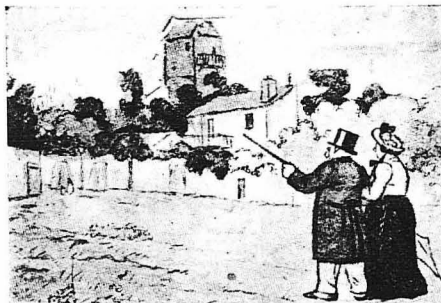
λέγει στην άρχή του ποιημάτος του ό ποιητής, παρουσιάζοντας τον εαυτό του, όλίγο τι μπλαζέ, με ένα τόνο άυταρσεκίας πού ταιρίαζε στην ηλικία του και ιδίως στην εποχή πού ζούσε, εποχή όπου οι ποιηταί ήσαν, πριν άκόμα γεννηθούν, χορτασμένοι άπ' όλα.

Αλλά νά έξαφνα συναντά την Κόρη του Βορρά. Τού φαίνεται σαν άρχαία «νύμφη» «Τής 'Ηβης πνίσιας είκόνη». Οί ποιητής ένθαμβος σε στίχους πού ξεχειλίζουν από την υπερρωμαντική αισθηματικότητα τής εποχής του, περιγράφει τά θέληγτρα της, και ύστερα τελειώνοντας, λέγει :

*Ίδέ ! έλίγους προβαίνει,
Νομίζεις ότι δέν παεί
Τας παρειάς της δρόσου ραίνει,
"Αχ ! τοίμω μήπως...άποπτη !
'Ελπίς εις λέξεν της έκάστην,
'Επαναλλει ιερά,
Θνητοί, θαυμάσατε τον Πλάστην
Ίδού ή κόρη του Βορρά !*

Και πώς νά μην πληγωνόταν ή εύαίσθητη ποιητική καρδιά του Μορεάς από τά κάλλη της Μάρθας ή της Λεονώρας του, άρσού και οι γέροι άκόμη είχαν κυριολεκτικώς ξετρελλαθεί ! Ίστορικός για τό άσυγκράτητο γεροντικό του πάθος έμεινε κάποιος δικηγόρος, ό «τηλεβέας και κέρτομος» (1) Στεφανίδης, ό όποιος, άν και άρκετά προβεβηκώς την ηλικίαν ήταν ως τόσο ό τακτικώτερος θαμών του «'Αντρον τών Νυμφών», και όταν ή γερμανίδες τραγουδούσαν όλες μαζί τό γόρσιμα του περιφημότερου τραγουδιού των, τό «τσουμπλια, τσομπλια, τρά, λά, ρά, λά, ρά», (από τό όποιο και είχαν όνομασθει «τσουμπλες») ό Στεφανίδης δέν μπορούσε πιά νά συγκρατήσει τον ένθουσιασμό του και έκαμνε σαν πρελλός. 'Αλλ' ό ένθουσιασμός του Στεφανίδη, των ποιητών και όλων έν γένει των άλλων κοσμικών ανθρώπων είχε όρισμένα όρια, τά όμοια τής ύπερπειρίας τά όποια δέν ξεπερνούσε ποτέ. Δέν συνέβαινε όμως τό ίδιο και με κάποιους άλλους πύο θεριόπαμους και λαϊκώτερους θαμώνας. Φαίνεται ότι αυτοί μην άρκοιμνοι στα χειροκροτήματα, στα χαμόγελα και στα λόγια, προχωρούσαν και στα έργα, σε τέτοιο βαθμό δε, ώστε έγινε άνάγκη, μετά τό τέλος τής παραστάσεως, νά συνοδεύει τις τραγουδίστριες ως τά σπίτια και τά ξενοδοχεία πού έμεναν... όλόκληρο άπόσπασμα έφίππου χωροφυλακής, «εκ φόβου μήπως, γράφει ό κ. 'Αννης, ό όποιος νέος τότε, έσύχραζε και αυτός στό «'Αντρον τών Νυμφών» εκ φόβου μήπως ό πολυς ερωτικός ένθουσιασμός καταλήξη εις επανάληψιν τής σκηνης τής άραγής των Σαβίνων». Ως τόσο παρ' όλες τις προφυλάξεις αυτές δέν εστάθη δυνατόν ν' άποτραπή τό αναπότρεπτον. Ένα βράδυ όμιλος άρειμανίων όπαξιοματικών... άπήγαγε μια Γαλλίδα χορευτρία. Η πρωτοφανής αυτή άπαγωγή είχε και συνέπειες. Προεκάλεσε άυστηράν διπλωματικήν επέμβασιν τής γαλλικής κυβερνήσεως και καταβολήν εις την ήθοποιό πύο γήτικην ικανοποίησιν της (για ψυχική όδύνη όπως θά λέγαμε σήμερα) γενναίον ποσού από τό φτωχό ελληνικό δημόσιο !

Αυτή εννε ή ιστορία του περιφήμου 'Αντρον τών Νυμφών. Η δόξα του δέν έβράσταζε πολύ γιατι την έπεσκίασαν, άλλα κέντρα πού άνοιξαν, τό «Βοντεβίλ» τής 'Ομοιοίας, τό «Βαριετέ» του Παλήρου, και ένα άλλο καφέ—σαντάν «Τής ελπίδος» πού βρισκόταν κοντά στό «Σολωνείο». Είχαν και τά κέντρα αυτά την μικρή τους ιστορία' αλλά γι' αυτήν θά μιλήσουμε άλλοτε. ΚΛ. Παράσχος

Οί 'Αθηναίοι έξεστράτευσαν προς τον Ίλισσό.

(1) Τηλεβέας για τή δυνατή τον φωνή και κέρτομος γιατί έκαμνε φαίνεται νά κόβονται κερφάλια με τή ρητορική του δεινότητα.